

Elever og forældre holder sommerferie på skolen

- hyggebyggeuge og familieferie på Lille Egede Friskole

Skolen ligger ikke øde hen i sommerferien. Allerede en uge efter at eleverne er sendt på sommerferie invaderes Lille Egede Friskole i Vestsjælland igen af børn og voksne, som for en uge indretter sig med telte og campingvogne på skolens boldbane, mens den historiske boplad ved siden af begynder at syde af liv. Smedjen, grubehuset og huggehuset befolkes og køkkenet i børnehaveklassen tages i brug, mens børnene spiller bold, kører mooncars eller beser fjernsynstuen, der til lejligheden er indrettet i et nærtliggende klasselokale.

Hvad får forældre og børn til at samles frivilligt en uge i sommerferien?

Hvert år modtager forældre, børn og ansatte en invitation til "hygge-bygge-uge" i uge 27:

Du og hele din familie indbydes hermed til at deltage i årets HyggeByggeUge.

HyggeByggeUgen er simpelthen et tilbud om en billig ferie for hele familien. Det koster kun 65 kroner pr. voksen pr. dag - børn deltager gratis og kun sammen med deres forældre. Alle måltider + kaffe, the og (saft-)vand er incl., og I bestemmer selv, hvor mange dage I vil være med (dog mindst 2 overnatninger i træk!).

Vi bor på boldpladsen i telt eller campingvogn og skiftes til at lave forskellige spændende hoved- og mellemmåltider. Vi er i gennemsnit 50 til aftensmaden. Opvask/rengøring/oprydning deles vi også om. Ellers går tiden med at bygge på smedjen, lege, lave forskellige håndværk, bade, snakke og ikke mindst holde nogle gode, hyggelige pauser. Ungerne ser vi ikke meget til. De leger, spiller bold, spiller computer, springer på airtrack, bager pandekager, læser, hygger i teltene, sover længe, hjælper de voksne, laver butik eller cirkusforestilling, eller ...

Det er ferie, friskolens egen udgave af en ø-lejr. Ganske vist bygges og vedligeholdes bopladsen, men nu efter de første ni år står de tre huse der og kræver ikke længere så stor indsats som de første år, men formålet er ikke "praktisk arbejde", som kan spare håndværkerudgifter og forbedre skolens undervisningsfaciliteter. Deltagerne mødes for at være sammen på en anderledes og hyggelig måde, for at være sammen om opbygningen af den historiske boplads, eller for at beskæftige sig med gamle håndværk eller for at lære pileflet, lave smykker eller blot koble af fra hverdagen. Bopladsen er mere et fælles projekt for engagerede forældres og læreres værk end det er skolens.

Mudderbad.

Historisk værksted

Bopladsen, der er indrettet på 1000m² bag skolen, blev påbegyndt for ni år siden som afløser for et tidligere jernalderhus, som var udtjent. Først blev huggehuset opført. Det er et rekonstrueret jernalder- eller vikingetidshus, hvor de bærende stolper og stråtaget opføres først; de klinede vægge kommer til senere. Grubehuset, som er et jernalderhus, har nedgravet gulv og vægge af træ og tag af strå, mens smedjen, som er en middelalderrekonstruktion, har tegltag, murstensvægge og stengulv. Smedjen har esse og er indrettet som et fungerende metalværksted.

I begyndelsen blev bygningerne opført ved anvendelse af teknik og håndsværk fra de pågældende perioder. Efterhånden er der dog kommet moderne værktøj som motorsav, fræser og svejseudstyr til, men materialerne søges gjort så originale som muligt.

Madlavning og pauser er hovedaktiviteter

Opbygningen af bopladsen er sket gennem de forløbne ni år af interesserede forældre og lærere. Større samlede indsatser som byggeri og tækning, som tidligere har lagt beslag på stor indsats, er nu overstået. Nu står bygningerne der. Med tiden er der derfor blevet mere hygge- end bygge- i hyggebyggeugen. I år var den eneste byggeopgave at indrette grubehuset til fortællehus. Det blev gjort ved at male huset hvidt indvendigt og lave bænke langs væggene og et stort plankebord i midten. Det blev

klaret af få mennesker på en halv dag. Ellers var det ikke strukturerede aktiviteter, der prægede ugen. Det var lige så legitimt at ligge i græsset og læse en bog, som det var at svejse stativ til overdækning af bålpladsen.

Udendørs buffet.

Ansvarsområder som madlavning var aftalt for de første dage. Siden meldte folk sig bare til uden stormøder og plan – ud fra nødvendighedens lov: blev der ikke indkøbt mad, vasket op og ryddet op, så var der ikke noget at spise. Det fungerede tilsyneladende problemfrit: mændene samledes omkring bålplads og svejsning, mens kvinderne dominerede i køkkenet. Blanding af hestemøg og ler og klining af vægge i huggehuset blev også en kvindesag. Den mest omfattende og vedholdende aktivitet var madlavning - og pauser. Som lærer Ole Kromann formulerede det: "Langsomheden er en vigtig dimension i hyggebyggeugen. Det kan tage flere dage at vænne sig til den".

Mesterlære

Der er ingen aktivitetstilbud - men masser af aktivitetsmuligheder. Bopladsen er et værkstedsområde, og der er på forhånd skaffet materialer til mange "nørklerier": pileflet, produktion af knive og skeer og vikingeflet af smykker. Mængden af aktiviteterne kan variere fra år til år. De er ikke organiserede som kurser. Der er ingen tilmelding, ingen fastlagte tidspunkter og intet krav om overhovedet at deltage i noget. Aktiviteterne er opstået i årenes løb sideløbende med skolens historiske prioritering af jernalder og vikingetid. Kompetencen er udviklet i høj grad blandt interesserede forældre, der i perioder har mødtes på skolen for at arbejde med gamle håndværk. Derfor foregår oplæringen i de forskellige teknikker efter mesterlæreprincippet: dem, der kan, viser de nye, hvordan de skal gøre - og således spredes tingene. Mange forældre besidder i dag stor kunnen inden for mange forskellige nørklerier, og der produceres mange knive, bæltter, smykker, skeer og træskærerarbejder. Det samme princip gælder også inden for de "tungere" håndværksdiscipliner: smedning og tømrer- og murerarbejde. Måske er denne fælles opbygning af forældrekompetencer efter mesterlæreprincippet et kernepunkt i det fæl-

lesskab, som hyggebyggeugen er kulminationen på? Her er ingen skel mellem lærer og elev, alle kan lære noget fra sig, og alle, der vil, kan blive oplært.

Ferie for hele familien

Hyggebyggeugen er ikke en uge med "praktisk arbejde". Det er heller ikke et forsøg på i en uge at lege jernalder eller vikingetid. Det er først og fremmest en nutidig, social aktivitet, hvor rammerne og nogle teknikker er historiske. Men moderne køkkenfaciliteter anvendes uden blusel, ligesom børnene når som helst kunne se video på storskærm eller spille computerspil. Andre år har der været badeture til stranden eller hestevognskørsel med børnene. Hyggebyggeugen er ikke noget pædagogisk projekt, heller ikke nogen pasningsordning, men *ferie for hele familien*.

Græsrodde

Det er ikke skolen som sådan, der arrangerer hyggebyggeugen. Heller ikke noget udvalg eller udpegede personer. Hyggebyggeugen bæres oppe af en række ildsjæle, hvor lærer Ole Kromann er den mest vedholdende flamme. Det er ham, der har overblik i hovedet og arbejdsområder, indkøbslister og tilmeldingskemaer på computeren.

Kurvefletning med pil.

Nørklerier.

Grubehus

Huggehus

Bopladsen eller det historiske værksted på Lille Egede Friskole under hyggebyggeugen i juli.

Midt i juni indkaldes alle interesserede til et orienterende møde, hvor det aftales, hvem der køber hvad ind, og hvem der gør hvad. Der finder i årets løb løbende samtale sted om bopladsen og om hyggebyggeugen mellem garvede forældre, der har været med tidligere, og mellem Ole Kromann og forældrene. Denne anarkistiske organisation har nu fungeret i ni år.

I år var deltagertallet større end sidste år. I løbet af uge 27 overnattede 32 voksne og 41 børn på bopladsen. Syv familier var med hele vejen igennem, andre et par eller flere døgn. I løbet af ugen havde mellem 20 og 25% af alle skolens familier været omkring den historiske boplads på Lille Egede Friskole.

Undervisning på den historiske boplads

Til daglig må børnene i frikvartererne ikke færdes på bopladsen, men den anvendes i undervisningen. Hver onsdag i foråret danner bopladsen ramme om emnearbejde. Som oftest tilbringer børnehaveklassen og første klasse samt deres forældre en weekend på pladsen med overnatning i telt. Også alle andre klassetrin har en overnatning på pladsen.

Aktiviteterne er for børnehaveklassen til anden klasse stenalderen. I tredje klasse er det jernalder og bronzealder. For fjerde og femte

klasse er det vikingetid, for sjette og syvende middelalder. I ottende klasse samles det hele op. Formålet er at skabe konkret, sanselig historieundervisning, hvor man for en stund på egen krop kan mærke og smage historien. Der bliver skudt med bue og pil, bygget blide og skudt vandballoner med den, snittet hyldefløjter, støbt tinsmykker, hugget brænde, bagt brød og stegt i jordovn og røget fisk. Ofte lægger undervisningen i fagene forinden op til den periode, klassen skal "prøve af". Gennem et helt skoleforløb kommer alle eleverne gennem alle perioderne.

Snittebænk.

Svejsning i smedjen.

Smedje

Bålplads

Bestyrelsesformand Birgitte Larsen kunne imidlertid godt tænke sig, at bopladsen blev brugt mere i den daglige undervisning end den gør, men lærer Ole Kromann mener ikke det er noget, man blot kan beslutte. Det skal komme nedefra og brede sig som ringe i vandet. Ole Kromann advarer mod at gøre den samme fejltagelse som i folkeskolen, hvor man ved indførelsen af pc-kørekortet centralt har villet udbrede brugen af computere. De lærere, der er interesseret, kan bruge bopladsen i undervisningen. Positive erfaringer og oplevelser er det eneste, der overbeviser. Så skal det nok brede sig af sig selv, mener han.

CC

Det er en tradition, at hyggebyggeugen holder gris. Midt i ugen bliver den slagtet - og stegt hel på bålpladsen. Et mindre hønseshold må også lade livet undervejs.